

Handläggare
Jadranka Naskova

Till
Till Hägersten-Älvsjö
stadsdelsnämnd 2023-03-23

Förskolor och barn med NPF-diagnos

Svar på medborgarförslag

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit som föreslår att det inom stadsdelen startas en särskild avdelning för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och att kvalitén på nuvarande utbildning utvärderas.

Förvaltningen föreslår fortsatt inkludering och anpassning av ordinarie verksamheter utifrån barnets individuella behov. Förskolorna förslås vidare fortsätta utveckla arbetet utifrån aktuell vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete och med stöd av Resursenheten kvalitetssäkras insatserna för barn i behov av särskilt stöd inom ramen för ordinarie förskoleverksamhet.

Bakgrund

Ett medborgarförslag har inkommit i oktober 2022 gällande särskild förskoleverksamhet för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) inom den kommunala förskolan i stadsdelen.

Stadsdelsnämnden tog upp förslaget vid sitt sammanträde den 24 november 2022 och beslöt att överlämna förslaget till förvaltningen för beredning.

Ärendet

Förslagsställaren föreslår att förvaltningen får i uppdrag att tillsätta minst en avdelning i en kommunal förskola för barn med NPF samt utvärdera kvalitén på utbildningen i stadsdelen för barn med NPF i de kommunala förskolorna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola. De fackliga organisationerna informeras i samverkansgrupp 7 mars.

Barns rätt till stöd

Enligt Skollagen ska alla barn ges den ledning och stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Rektor ansvarar för att säkerställa att barnet får rätt stöd utifrån individuella behov och i enlighet med förskolans uppdrag. Anpassningar och stöd ska ges utifrån behov oavsett om barnet har fastställd diagnos eller ej. Hur stödet ska se ut planeras på respektive förskola utifrån barnets individuella behov.

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) är ett samlingsnamn för olika tillstånd eller diagnoser. Några av dessa är adhd, autismspektrumtillstånd (AST) och Tourettes syndrom, språkstörning och tvångssyndrom (OCD). Individuella förutsättningar och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar påverkar individen i olika omfattning.

Autismspektrumtillstånd (AST) kan innebära svårigheter avseende social kommunikation och interaktion. Autism finns på alla nivåer av intellektuell funktion och språklig förmåga. Det är stora skillnader mellan individers olika personliga egenskaper men också olika hur autism visar sig. Med grund i detta beskrivs autism som ett spektrum.

Individens behov

Anpassningar och stöd ska ges oavsett om barnet har fastställd diagnos eller ej. Det är i relation till omgivningen och i mötet med lärmiljön som stödbehovet uppstår. Förskolornas lärmiljöer bygger därför på tre hörnstenar som tillsammans bidrar till en lärmiljö av hög kvalitet.

- Organisation/struktur
- Pedagogers förhållningssätt
- Material

Dessa tre områden står i direkt relation till Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) uppdelning av lärmiljöer i social, pedagogisk och fysisk miljö. Personalens kunskap och kompetens skapar utifrån detta förutsättningar för att utforma en tillgänglig lärmiljö för alla barn.

Delat ansvar

Vårdnadshavare, förskola och Region Stockholm ansvarar för olika delar kring barnets utveckling.

- Region Stockholm ansvarar för habilitering och individuell behandling.
- Vårdcentralen och BVC har medicinskt ansvar.
- Förskolan ansvarar för barnets utbildning och undervisning. Syftet med utbildningen i förskolan är, enligt skollagen, att den ska stimulera barnets utveckling och lärande i en pedagogisk verksamhet samt erbjuda en trygg omsorg.
- Vårdnadshavare ansvarar enligt föräldrabalken.

För barnets bästa samverkar alla parter vid behov utifrån respektive ansvarsområde.

Region Stockholm, Habilitering & Hälsa har verksamhet med stöd och behandling för barnets utveckling samt stöd till vårdnadshavare. Där finns bland annat *Autismcenter för små barn* som ger stöd och handledning samt erbjuder kurser till vårdnadshavare som har förskolebarn med diagnos inom autismspektrumet från hela Stockholms län. Det är vårdnadshavaren som ansvarar för barnets deltagande i habiliteringens verksamheter och träning.

Befintliga stödinsatser inom Hägersten-Älvsjös förskoleverksamhet

I Hägersten-Älvsjös kommunala förskolor erbjuder förskoleavdelningens Resursenhet kommunala förskolor stöd avseende barn i behov av särskilt och extra stöd. Syftet är att stärka och utveckla det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet för både individ, grupp och organisation.

Resursenhetens resursteam omfattar specialpedagog, förskolepsykolog samt logoped/talpedagog. Resursteamet ger stöd till arbetslagen för att stärka möjligheterna att utforma lärmiljöer som gagnar alla barns utveckling. Genom verksamhetsstöd som handledning, rådgivning och kompetensutveckling fokuserar resursteamet på barnens individuella behov och stöttar rektorer och personal.

Tidiga anpassningar, förebyggande och främjande arbete i barngrupper innebär bättre förutsättningar för alla barn att utvecklas. För att möta behoven hos barn i behov av särskilt stöd, gör pedagogerna i samråd med vårdnadshavare och rektor en kartläggning av behovet. Kartläggningen utgår från barnets omsorgsbehov, rätten till ett likvärdigt lärande samt hur verksamheten behöver anpassas. Kartläggningen dokumenteras i en handlingsplan. Två gånger om året genomförs barnkonferenser där varje rektor tillsammans med Resursenhetens enhetschef följer upp verksamheten för de barn som är i särskilt behov av extra stöd.

Uppföljningen omfattar planerade stödinsatser på förskolan och hur dessa fungerat för respektive barn. Som en del av det löpande systematiska kvalitetsarbetet följs även övergripande arbetsätt och rutiner upp regelbundet för att förbättra och utveckla arbetsformer och rutiner.

Resursenheten stöttar också förskolorna med att samordna kontakter mellan externa och interna verksamheter som Autismcenter, Habilitering, Socialtjänst, BVC, BUP, BUMM, utredningsteam, andra stadsdelar inom staden samt personal och vårdnadshavare.

Avseende barn i behov av särskilt tillrättalagt stöd i förskolan finns också möjlighet att ansöka om särskilt verksamhetsstöd. Verksamhetsstödet kan användas för att ha färre barn inskrivna på en avdelning, kompetensutveckla pedagoger, handleda arbetslag, införskaffa hjälpmedel eller till att förstärka arbetslagets bemanning.

Under verksamhetsåret 2022 beviljades särskilt verksamhetsstöd för 254 barn varav 88 för extra stöd kopplat till NPF och autism. Undervisningen för dessa barn bedrivs i en inkluderande verksamhet i förvaltningens 76 förskolor där barnen är placerade utifrån vårdnadshavares önskemål. Det innebär en stor geografisk spridning av barn med NPF-diagnoser.

Verksamhetsstödet organiseras olika grundat på barnets individuella behov och förskolans förutsättningar som innefattar arbetslagets kompetens, lokalers utformning och barngruppens sammansättning. Flera insatser gynnar utveckling och lärande hos alla barn, samt är menade att komma så många barn som möjligt till gagn. Så som exempelvis kompetensutveckling för arbetslag och/eller enskilda medarbetare samt lärmiljöernas utformning.

Befintliga verksamheter inom Stockholm stad

Förskoleavdelningen har för beredningsärendet undersökt hur stödet för barn med NPF ser ut i staden i övrigt. Av stadens tretton stadsdelar är det två som för närvarande bedriver särskild avdelning för barn med NPF-diagnoser. Verksamheterna erbjuder fem platser var. I ytterligare en stadsdel startar en avdelning för barn med NPF under 2023. Även den planeras erbjuda fem platser. Parallellt bedrivs inkluderande verksamhet i ordinarie förskolor inom dessa stadsdelar.

Övriga stadsdelar verksamhet för barn med NPF-diagnoser inom ramen för ordinarie verksamhet i likhet med Hägersten-Älvsjö. Undervisning, arbetsätt och lärmiljöer anpassas efter barnets behov och verksamhetens förutsättningar. Stadsdelsförvaltningarnas

gemensamma erfarenhet är att intresset för specialavdelningar finns hos vårdnadshavare men att närheten till förskolan överväger vid val av verksamhet.

Förvaltningens svar på medborgarförslaget

Närhetsprincipen till förskola är en viktig del i vardagen för många familjer. Hägersten-Älvsjö omfattar 76 förskolor med totalt drygt 300 avdelningar. Under verksamhetsåret 2022 tilldelades verksamhetsstöd för 88 avdelningar där barn med diagnoser inom NPF- och autismspektrat ingår. Att göra en bedömning om var en specialavdelning geografiskt skulle placeras utgör en stor utmaning utifrån detta. Därutöver skulle en specialavdelning endast komma ett fåtal barn till godo.

Förvaltningen vill också särskilt lyfta att tillgänglig och inkluderande förskola är ett undervisningsområde som omfattar samtliga kommunala förskolor i enlighet med läroplan och stadens styrdokument. Kvaliteten på utbildningen följs upp och utvärderas i enlighet med nationella styrdokument och Stockholm stads styrning och ledning. Arbetet omfattar särskilt att ytterligare utveckla och förbättra uppföljning och kvalitetssäkring av insatser för barn i behov av särskilt stöd i våra verksamheter. Förvaltningen fortsätter också arbetet med att utveckla det förebyggande och främjande arbetet utifrån aktuell vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt genom samverkan med tidigare nämnda parter som exempelvis habilitering och BVC.

Förvaltningen föreslår utifrån ovan fortsatt inkludering i, och anpassning av ordinarie verksamheter utifrån barnets individuella behov. Förvaltningen föreslår vidare att fortsätta utveckla uppföljningsmetoder och arbetssätt i syfte att stärka undervisningens kvalitet.

Lars Wennberg
Tf stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Katarina Odén-Ryhede
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Medborgarförslag

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lars Wennberg, tf. stadsdelsdirektör	2023-03-07
Katarina Odén-Ryhede, avdelningschef	2023-03-07